

Vážení a milí čtenáři,

takhle měla začít má slova připomínající významné výročí časopisu Universitas. Jenomže věci se mění. Po dlouhém váhání jsem však text zachovala, ale – bohužel – musím přidat zcela nový závěr. Tak tedy znovu:

„Vážení a milí čtenáři,

Nový rok máme dávno za sebou, ale vy dostáváte první číslo Universitas až teď. Není to však číslo ledajaké. Universitas jím zahajuje svůj padesátý ročník. Podobně jako u člověka, i u časopisu to stojí za chvíli vzpomínání a úvah.

První z nich je tak trochu matematická: Universitas se „narodila“ v březnu 1968. Kdyby byla člověkem, na svoji padesátku by si ještě rok počkala. Ale protože časopisy většinou nezačínají od nuly, její padesátý ročník je vlastně čtyřicátým devátým rokem její existence.

Rok 1968 je ovšem rokem pro naši zemi velmi významným. Měla jsem čest v šedesátých letech studovat na filozofické fakultě. A mohu z vlastních zkušeností dosvědčit, že to byla léta kvasu, léta, kdy se nám, studentům, ale i našim učitelům otevřely brány do světa, léta plná diskusí a sporů. A v tomto vření Universitas vznikala. U její kolébky stály významné osobnosti univerzity – tehdy ještě Jana Evangelisty Purkyně. Předsedou redakční rady byl doc. Milan Kopecký, jemu po boku stál doc. Lubomír Nový, o němž jste měli možnost číst v předchozím čísle. Oba byli učitelé na filozofické fakultě. Ale vedle nich tu byli pedagogové z ostatních fakult. Univerzita tehdy měla pět tradičních: lékařskou, přírodovědeckou, právnickou, filozofickou a pedagogickou. A Universitas, jako univerzitní revue, měla zastupovat všechny. Takže se v té době v její redakční radě setkáváme např. s dr. Pavlem Braveným (LF), prof. Václavem Trunečkem (PřF), doc. dr. Janem Macků (LF) a jinými. Faktem je, že mezi tehdejšími členy rady převažovali členové z filozofické a lékařské fakulty.

Ve svém programu, který byl zveřejněn jako úvodní článek prvního čísla a který si můžete na dalších stranách přečíst, si Universitas dala za úkol informovat o nejdůležitějších událostech na univerzitě, publikační činnosti jejích členů a důležitou část každého čísla věnovat teoretickým studiím, které mají vztah k interdisciplinárním a metavědeckým problémům a k sociologii a dějinám vědy. Jistou část této agendy převzaly po roce 1990 pozdější Univerzitní noviny a nyníjší „muni“, které mají kratší periodicitu a mohou lépe zachycovat to nejaktuálnější dění na univerzitě. Dá se však, doufám, říci, že úlohy, které si v roce 1968 dala Universitas do svého programu, plní i nadále.

Následovala smutná léta, ve kterých se Universitas dostala pod tentýž ideologický vliv jako všechny ostatní časopisy tehdejší ČSSR. Předsedou redakční rady byl prof. dr. Walter Smrčka (Ústav marxismu-leninismu UJEP), šéfredaktorem doc. dr. Ivan Dorovský (FF). Časopisu se dá připsat ke cti, že především zásluhou přírodovědeckých oborů (v redakci je zastupovali např. doc. Ivo Cetyl a prof. dr. Jan Horský, oba z přírodovědné fakulty) přinášel relevantní informace. Počet čísel se ze čtyř ročně zvýšil na šest. V té době se také do jednotlivých čísel dostávala kulturní rubrika obsahující povídky, básně nebo výtvarná díla, která vzešla z rukou a hlav akademické obce brněnské univerzity.

Další podstatná změna přišla po listopadu 1989. Byla zrušena funkce předsedy redakční rady. V polovině následujícího roku se změnilo složení reakční rady. Do jejího čela jsem se dostala já, členové rady byli částečně obměněni, i když opět zejména přírodovědci (např. prof. Jan Horský) a lékaři přinášeli do časopisu kontinuitu. Ze staré redakční rady přešli také doc. Jaroslav Sedlář a prof. Václav Frolec (oba z FF). Zastoupení dostala pedagogická fakulta v osobách dr. Jiřího Rambouska a dr. Věry Vařejkové, z lékařské fakulty přišel prof. Jan Šmarda a prof. Jiří Záhejský, z právnické doc. Jiří Malenovský aj. Její složení se do nynějška měnilo ne na základě politické objednávky, ale zcela přirozeným vývojem.

S růstem univerzity, která se vrátila ke svému původnímu jménu, a počtu jejích fakult redakční rada narůstala, takže nyní jsou v ní kromě fakulty informatiky opět zástupci všech fakult. Universitas musela v posledních letech zápat s důsledky skutečnosti, která je sama o sobě velmi pozitivní, a to je toho, že se otevřelo mnoho možností publikovat jinde. Zatímco dříve stáli zájemci o uveřejnění stati „frontu“, nyní musí být členové redakční rady mnohem aktivnější. V roce 1993 se obnovila čtvrtletní periodicitu časopisu. Nebylo to dáno jenom problémy s naplněním časopisu, ale také – jako všude jinde – problémy finančními.“

A tady také končí většina toho, co jsem Vám napsala původně. Ta Universitas, kterou jste znali 49 let, končí. Masarykova univerzita získala z Ministerstva školství projekt na její další rozvoj, jehož podmínkou však budou podstatné změny. Z časopisu MU se stane časopis celostátní – podmínkou realizace bylo zapojení alespoň dalších třináct vysokých škol – a přejde pouze do elektronické podoby, kterou můžete najít na adrese www.universitas.cz. Vydavatelem zůstává Masarykova univerzita, ale náplň časopisu se změní. O tom jak, Vás může informovat úvodník nástupnického časopisu.

Mně nezbyvá než se rozloučit jménem celé redakce a všech, kteří se na staré verzi podíleli. Bylo nám s Vámi dobře. Doufám, že Vám s námi také.

Ivana Holzbachová